

navadnega papirnatega zmaja (lintverna). Verv njegova je prevajala električno dosti, da so se mogle pokazati električne iskre. Morete si misliti njegovo veselje! Da pa ta poskušnja takoj iz začetka nij imela nikakoršnih nasledkov, temu se nij treba čuditi. Suha verv nij najboljši električni prevodnik, a baš iz tega vzroka nij mogel dosti elektrike nabrati ter je prinesel na zemljo. Ko se je pa verv zmočila, se je po vodi, katera prav dobro privlači električno, toliko elektrike nabralo, da je iskra odletela. Za to so bili odslej ljudje pametnejši, ter so v verv vpleli tenek drat, kateri je mnogo več elektrike nabral, ter jo prinesel na zemljo. Takov drat vpleten v verveco vzdignili so ljudje do električnih oblakov. In kaj se zgodi? Komaj so to reč vzdignili, se je že toliko elektrike zbralo, da so od spodnjega konca vervece strele pokale, — ne samo iskre, nego pravi ognjeni plamen, ki je bil za cel palec debel, a 10 čevljev visok. Prasek in tresek je pa tako silen bil, kakor bi iz pištole pokali. Zdaj mi pa povejte, ali še mislite, da je blisek in tresek kaj drugzega nego elektrika?

Od kod pa pride elektrika v oblake? — Nekateri učenjaki pravijo, da elektrika postane, kedar se oblaki drug ob drugzega udarijo. Gotovo so pa še tudi drugi vzroki, — vsaj ste slišali, da se elektrika na več načinov pokaže. Kjer koli bilje raste, ogenj gori in živali diha, povsod se elektrika razvija in v zrak vzdiguje. — Izhlapovanje vode je tudi poglaviti vzrok zračne elektrike.

Kedar električna iskra skoči iz oblaka v oblak, vidimo blisek; kedar ta iskra udari v hiže, drevesa in druge reči, ki so na zemlji, tedaj pravimo, da je udarila strela; prasek in tresek, katera se pri tem slišita, in se v višavah delj časa odjekujeta, nij pa nič drugzega nego g r o m.

Še bi vam več pripovedoval o teh rečeh, pa se bojim, da bi si toliko ne mogli zapaziti. Take reči je treba počasi in prav premišljeno brati. Kedor hitro bere, si malo, ali pa celó nič v glavo ne vtisne.

Prihodnjič, v pervej številki „Verteca“ prihodnjega leta, vam bodem dalje pripovedoval. Kedor pazljivo prebere vse, kar mu sem o teh rečeh napisal, gotovo se ne bode nobenej natornej prikazni več čudil, — pa bo tudi vedel mnogo več, nego hruške peč. Da ste mi zdravi, dokler se zopet vidimo.

Lj. T.

Razne stvari.

Kratkočasnice.

* V nekej kerčmi sedí gost za mizo ter tolče s praznim verčkom ob mizo, baš ko je natakár iz sobe odšel. Kerčmar hodi tebi meni nič góri in doli po sobi. Ko gost ne miruje, oberne se kerčmar k njemu ter se zadere nad njim: „I za božjo voljo, ne tolčite vendar tako, kakor bi obnoreli, vsaj vidite, da natakárja nij!“ —

* „Oče, berž se napravite; sosjedje vas že čakajo zunaj pred vrati“, reče hčerka svojemu očetu, ki se je prav počasu oblačil in spravljal, da gre se svojimi sosedi v bližnje mesto na semenj. — „Nù, ako me čakajo, potlej mi nij treba prav nič hitéti,“ reče oče in se še bolj počasi napravlja.

* Trije nagajivi pobalini srečajo na cesti starega, sivobradatega žida. Zasramovaje pozdravi ga prvi: „Dobro

jutro, oče Abraham!“ Drugi pravi: „Ponižni sluga, oče Izak!“ Tretji ga pozdravi: „Na zdravje, oče Jakob!“ — „Nijsem niti Abraham, niti Izak, niti Jakob,“ reče mirni žid, „nego Savel sem,“ ki je šel svojega očeta osle iskat in glejte, baš tukaj je najdem.“

* „Ti si pravi tepec,“ reče mati nejevoljna svojemu sinku, ki je imel jako terdo glavo in si nij mogel zapomniti 10 božjih zapovedi. — Sinček se joka ter pravi: „Tepec — pa že nijsem ne! — Oče so tepec, ker me zmirom tepó, kedar koli kaj narobe naredim.“

* Ožganov Tevžej nij nikogar vikal. Pride nekega dne h gosp. župniku, ki ga vprašajo tako-le: „Tevžej, povej mi nó, koga ti vičeš!“ Tevžej naglo odgovori: „Mano, ateja in Te be.“

Pametnice.

* Boga ljubiti je največja modrost.

* Prah si in v prah se zopet poverneš.

* Deca niso samih roditeljev, ampak tudi domovine.

* Laž in zvijača pogine, le resnica in pravica ostane.

* Nikoli ničesar ne počenaj zoper božjo zapoved.

* Kedor išče stanovitega veselja v hrupu svetá, zgrešil je pravi pot do njega.

* Mladina bez rudečih lic, pomlad bez cvetic.

* Prava vera bodi vam luč, materini jezik bodi vam ključ do národne sreče in omike.

* Iz serca vesel biti ne more, kedor v potrebi vídi bližnjega, pa mu ne pomore.

* Zlato in srebro nij nič proti zvestemu prijatelju.

* Kedór ljubi svoj narod, njemu so dragi tudi matere mili glasovi.

Rešitev zastavic, računске nalóge in rebusa v II. listu „Verteca.“

Uganjke zastavic: 1. V ustih; 2. Nikoli; ker le travo kosé, sená nikoli; 3. S klubokom se lahko pokriješ, s peresom ne; 4. Lasé; 5. Voda.

Rešitev računске nalóge: **61 ovac.** — Da to število najdeš, prištej k ovci, ki je naposled ostala, število $1\frac{1}{2}$ (kar se je čez polovico zaklalo) in množi to število z 2, dobil boš 5. Toliko ovac je imel še mesar, predno je četrteč klal. K številu 5 prištej zopet $1\frac{1}{2}$ in podvoji sošteto število, dobil boš 13; toliko ovac je mesar imel, predno je tretjič klal. K številu 13 prištej zopet $1\frac{1}{2}$ in množi to število z 2, dobil boš 29; toliko ovac je mesar imel, predno je drugič klal. K temu številu prištej zopet $1\frac{1}{2}$ in podvoji vsoto, dobil boš **61**, to je število, katero smo iskali. Kajti polovica od 61 je $30\frac{1}{2}$ in še $1\frac{1}{2}$ prišteto, je 32; toliko ovac je mesar prvič zaklal; ostalo jih je tedaj še 29. Polovica od 29 je $14\frac{1}{2}$ in k temu še $1\frac{1}{2}$ prišteto, je 16; toliko jih je zaklal pri drugem klanji; ostalo mu jih je še 13. Polovica od 13 je $6\frac{1}{2}$, k temu $1\frac{1}{2}$, je 8, ki jih je zaklal pri tretjem klanji; imel je zdaj še 5 ovac. Od tega števila vzemi zopet polovico in prištej $1\frac{1}{2}$, dobil boš 4. Zaklane so bile potem takem vse ovce in samo **ena** je še ostala, kajti 4 od 5 ostane 1.

Prav so jo rešili: Gg. Fr. Kljun, feldvebelj v Ljubljani; Mihael Kalan, učitelj v Orehku; Jak. Bedének, železnični aspirant v Cerkjem; Ivan Švajger v Černomlji; Janko Šumi četrtošolec, in Ant. Likozar tretjošolec v Kranji; Alojzij Golob, realec v Ljubljani; Ivan Tomšić, normalec v Ljubljani. — Antonija Breskvar učiteljica, in Marija Golob, učenka v Ljubljani.

Rešitev rebusa:

Petelin drugič poje, Peter tretjič taji.

Prav so ga rešili: Gg. Jož. Petermann, kap. pri Št. Kocijanu na Kor.; Fr. Kljun, feldvebelj v Ljubljani; J. Vovk, učitelj v Cirknici; Ivan Jezeršek v Gorenjivasi; Ivan Švajger v Černomlji; Jan. Jamar, realec v Ljubljani; Ivan Tomšić, normalec v Ljubljani. — Gospodičina Alb. Pirc v Terziču.

Slovstvene novice.

V c. kr. zalógi šolskih knjig na Dunaji prišla je na svitlo knjižica, ki obsega 63 strani, pod naslovom: Nova avstrijska mera in vaga. Slovenskim šolam v porabo spisal dr. vitez Franc Močnik. Knjižica se dobiva v Ljubljani pri bukvarjih Giontiniji in Gerberji po 25 kr. — Priporočamo jo vsem, kedór se želi z novo mero in vago temeljito seznaniti.

LISTNICA: Nekateri naših čast. bralcev rešili so tudi zastavice, a imen rešilcev ne priobčujemo, ker so bile zastavice preleške. — Gg. Fr. T. v K.: Računske naloge nimate zadeli, kajti po pol žive ovce mesar ne more klati. — Za prihodnje leto se vam priporočamo, da nam pošljete večkrat kake drobljadi. — Jož. Pet. v Št. K.: Mislili smo že, da ste nas popolnoma zapustili. Rebus je prav zanimiv; priobčili ga bomo, ako bo de le mogoče, v prihodnjem številki. Serčen pozdrav! — J. V. v C.: Skusili bomo, da se Vaš rebus uporabi. Le večkrat kaj! — Ivan N. St. v K.: Naročnino prejeli. Želimo, da vam ljubi Bog kmalu zopet zdravje očversti! — J. Žičkar v V.: Naročnino prejeli. Hvala! — Národna čitalnica na Vranskem, in gosp. Fr. Rus v Rovtah: Naročnino prejeli. Bog plati! —

 „Vertec“ od 1871. in 1872. leta se dobiva terdo vezan po znižanej ceni za 2 gl. letnik pri podpisnem uredništvu.

 Denašnjemu listu je pridjana priloga s tremi rebusi. Kedór vse tri rebuse prvi reši, dobi en iztis terdo vezanega „Verteca“ od 1871. l. za darilo.

Vabilo na naročbo.

Z denašnjim listom dokončali smo tudi *tretje leto* „Vertčevega“ življenja. Zahvaljujemo se serčno vsem čast. gg. naročnikom, kakor tudi vsem ónim našim prijateljem, ki nas so s peresom podpirali pri našem težavnem podvzetju. A ob enem je prosimo, da nam tudi vprihodnje ne bi uskratili svoje blage pripomoči. Kakor do sedaj, deržal se bode tudi vprihodnje naš „Vertec“ strogo svojega starega načela, ter bo v duhu kerščanske prosvete v nežnih srcih naše mladine gojil ljubezen do Boga, do národa in deržave, ter do vsega, kar je v resnici dobro in plemenito. On bo mladino izpodbujal k znanostim, lepim čednostim, k značajnosti in poštenji. Podajal jej bode le zdrave dušne hrane in plemenite zabave, ter se bode izogibal vsega, kar bi jej bilo v dušni ali telesni kvar. — Koliko je „Vertec“ storil do zdaj v tem svojem smislu, tega ne vemo; ali to ipak vemo, da je storil vse, kolikor mu so njegove duševne in materijalne okolnosti dopuščale. Upamo, da bode z božjo pomočjo in s pomočjo svojih prijateljev tudi dalje še živeti in našo dobro mladino podučevati in razveseljevati mogel. — Akoravno so se tiskarski stroški dandenes povsod jako pomnožili, ter tudi nam po starej ceni ilustriranega lista skorej izdavati nij mogoče, vendar ne bodemo še cene povikšali, ker upamo, da nam stari naročniki ostanejo zvésti, in da nam tudi še vsak kakega novega naročnika pridobi. Samo to prosimo, naj se nam naročnina kolikor mogoče *naprej* pošilja, a to kmalu, da bodemo mogli število prihodnjega lista ustanoviti ter vsaj pri tem ne bomo kake zgube terpeli. — Ako se vsaj za polovico novih naročnikov nabere, prinašal bode „Vertec“ še lepših in večjih podob, kakor so bile do sedaj; tudi nameravamo po 20 strani berila donášati, ako se število naročnikov zdatno pomnoží. A zavezati se k temu vendar nikakor ne moremo, dokler ne vemo, ako se bode to tudi v resnici izpeljati dalo. Torej podvizajte se in naročite se prav prav obilo na „Verteca“, ki stoji za vse leto po pošti prejeman samo **2 glđ. 60 kr.**, brez pošte **2 glđ. 40 kr.**, za pol leta polovico. — Naročnina se najhitreje in najceneje odpravi po poštnih nakaznicah (Postanweisungen), ki se dobé po 5 kr. na vsakej pošti.

Vredništvo „Verteca“

šentpet. predmestje štev. 15.